

✠ ПОРАНА БОГ

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

5.

Budyšin, meja 1960

Lětnik 11

Hrono za rózownik 1960

Kóždemu so jeho puć zda prawy być; ale Knjez sam pruwuje wutrobu. Přisl. Sal. 21, 2.

Wěmy, zo mamy jako křescenjo po Božich pućach chodźić, a to po hesle znateho kěrlušy: „Modl so a dži po Božej šćežce, čín swěru, štož ty činić maš.“ Nětko pak mamy swoje puće přeco zaso přepruwować, hač na nich woprawdže „po Božej šćežce“ chodźimy. To džensa „samokritiku“ mjenujemy. Tajke něšto je wažne. A tajke něšto su tež naši stari hižom znali, kaž nam naše hrono pokazuje.

Nětko pak so w tutych prastarych přisłowach Stareho zakonja z wulkej mudroścu praji, kak tajka samokritika čłowjeka zwjetša wupaduje: „Kóždemu so jeho puć zda prawy być!“ A derje tež, hdyž nas naše swědomje njewobskoržuje. Japoštoł Pawoł zamołwjejo so před Židami je tež wuzběhnyl, zo so prócuje, měc njemazane swědomje před Bohom a před čłowjekami. Ale z tym njejsmy wusprawnjeni. Pawoł w přémim lišće na Korintiskich sam na to pokazuje, zo njeje skónčnje rozsudzace, kak sami wo sebi sudźimy abo kak druzy wo nas mysla. Tak pisa: „Ja sebi drje ničoho njejsym wědomny, ale w tym njejsym prawy; Knjez pak je, kiž mje sudži!“ (1. Kor. 4,4)

A k tomu wón tež našu wutrobu pruwuje, hižom nětk a džensa. Ze swojim słowom nam špihel předstaja, z kotrymž našu wutrobu pruwuje. A tak na přikład naš Zbóžnik sudži: „Znutřka, z wutroby čłowjekow wuńdu zle mysle: mandželstwo-lamanje, kurwarstwo, mordarstwo, padustwo, lakomstwo, njepřawdość, lestność, njepóćiwosć, Bože hanjenje, pycha, hordosć.“ (Mark. 7, 21 a 22). To je woprawdže nastrožacy wusud. Štó móže wobstać před Božim pruwowanjom?

Ale Knjez Chrystus je stanyl a

Hrabja Mikławš L. von Zinzendorf

K jeho 200. posmjertninam

9. meje tutoho lěta budže 200 lět, zo zańdželi hrabja Mikławš Ludwik von Zinzendorf w Ochranowje swojej woči. My ewangelscy Serbja smy tutomu pobožnemu wubudźerjej wjele džaka dołžni. Zawěrnje: Jezus je žórlo žiwjenja — tež narodneho! Štož dr. Rudolf Jenč w swoich „Stawiznach serbskeho pismowstwa“ wo mócných a spomožnych wuskutkach pietizma mjez Serbami pisa, mamy so wosebje džakować Ochranowskej Jednoće — Herrnhuter Brüdergemeine — kotraž ma swoje spočatki w Českosratskej Jednoće, kotrejež 500lětné wobstaće před dwěmaj lětomaj swjećachmy. Po słowje w tutej knize čitamy:

„Pietizm je sej dobyl wšelake zaslužby wo Serbow a Serbstwo. Wón je so starał wo załoženje šulow w Serbach, wo lépše kublanje wučerjow a tež wo zarjadowanje wosebitých serbskich Božich službow. Kak wažne su runje serbske Bože služby za zdźerženje Serbstwa w jednotliwych wosadach byle, wo tym dočitaš so w A. Mukowej Statistice lužiskich Serbow. A hdyž běše Nicolaus von

Zinzendorf l. 1722 załožil Ochranowsku bratrowsku wosadu, je pietizm přez nju zbudził w niskich worštach našeho luda móčne nabožne hibanje, duchownu aktiwnosć a bratrowsku mysl. Pietizm je naš lud zběhnyl z duchowneje kaž tež moraliskeje zanjerodzenosće, zawinowaneje ze stalětnje robotu a z třicečlětnje wojnu . . . Z tym so zrodži z pietizma serbske pismowstwo. Přetož što bě porno tomu, štož so nětkle serbsce pisaše, wšo, štož bě so přjedy na tutym polu stało? Běchu to byle mjenje bóle jeno pospyty, w cyłku bjezwuznamne. Hakle přez pietizm bu serbsčina woprawdže spisowna řeč. A hakle wón je dał nic jeno někotrym wučeny, ale serbskemu ludu j serbske knihy, přenje to knihy w jeho řeči: katechizmy, spěwarske, cyłu bibliju a wšelake druhe nabožne spisy. Z tym pak je wažnje přinošował k skrućenju a zdźerženju Serbstwa.“

Zinzendorfowy wotpohlad běše, w Małym Wjelkowje wosebje serbsku koloniju Ochranowskej Jednoty załožiť, štož je so při poswjećenju modlitownje w Małym Wjelkowje

Serbski cyrkwinski džen 1960

sobotu a 1. njedzelu po swjatej Trojicy,

18. a 19. junija w MINAKALE.

Sobotu wječor zeńdženje ewangelskeje młodžiny

chce, zo kaž je wón stanyl z morych, tak tež my dyrbimy chodźić w nowym žiwjenju. A swjatki so přibližuja. Swjatki je so dopjelniło slubjenje profety Ecechiela: „Ja chcu wam nowu wutrobu dać a chcu wam noweho Ducha do was

dać; a chcu kamjeńtnu wutrobu z waseho oěla wzać a wam mjasowu wutrobu dać. Ja chcu swjateho Ducha do was dać a chcu sčinić, zo budžeće w mojich kaznjach chodźić a moje prawa dźeržeć a po nich činić.“ (Ecech. 36, 26 a 27). La.

jasnje dosć wuprajiło. Tehdom so tam serbsce spěwaše, předowaše a modleše. Škoda, zo Mały Wjelkow njemóžeše serbski wostać.

Wjele duchowneho wliwa tež dženša hišće wuchadza z Ochranowskeje Jednoty do Serbow. W našich wosadach slyšimy rad Ochranowskich misijonarow rozprawjeć wo jich rjanych wuspěchach na misijonskich polach a tež wo jich nuzach a Serbja tež rad wopruja za Ochranowske misijonstwo mjez póhanami. We wšěm tym je hišće Zinzendorfowy pobožny duch žiwý.

Jenož někotře data z jeho žiwjenja chcemy tu podać: Jeho nan běše sakski minister a wumřě bórže. Mać so znowa wuda a tuž wotrosće hólčk pola swojeje wowki, Henriety Katyrny von Gersdorf w Hennersdorfje pola Žitawy. W lětach 1716–1719 studowaše młody hrabja we Wittenbergu prawa. W létomaj 1720 a 1721 pućowaše do Holandskeje a Francoskeje, hdžež zetka so z reformowanymi a katólskimi duchownymi, štož posylni jeho ekumeniske zmyslenje. Wot lěta 1721 běše dwórski a justic-

ny rada w Drježdžanach a skónči tule službu oficialnje 1727 (doskónčnje 1732) a wěnowaše so wot 1727 do 1736 cyle Ochranowskemu sydlišću, kotrež tež dušowpastyrse zastarowaše. Byrnjež bě w Tübingenje do teologow zastupil, zo njeby rěkało, zo je Ochranowska Jednota někajka priwatna wěc, su jeho 1736 ze Sakskeje wupokazali. Ochranowska Jednota smědžeše pod wěstymi wuměnjenjemj dale wobstać. Zawěsće su při tym politiske wobstojnosće sobu wina byle, dokelž so Awstriska hórščeše, zo Ochranowska Jednota přewjele eksulantow z morawsko-českich krajow wabi. Na to džeše hrabja von Zinzendorf do Hesynskeje, pućowaše do prowincow při Bałtiskim morju a bu w lěće 1737 z dowolnosću Bje-dricha Wylema I.-Pruskeho na biskupa wuswjećeny. Nimo wjele druhich krajow wopyta tež Ameriku a wróci so 1755 do Ochranowa. Tu je 9. meje 1760 wumřěl. Na wšěch swojich pućowanjach je wužił čas a móžnotu, zo by předował Bože słowo tež jednoremu mužej w jeho rěči. Wulke su tež jeho zaslužby wo kěrlušce.

rozdžela mjez narodami njeznaju, mējachu so po mojim přikladže, pomhajo wšěm ze samsnej lubosću. „Tutti fratelli!“ (to rěka někak: Wšitcy su bratřa) wone husto z hnutym hłosom rěčachu. Česć tutym smilnym Castiglionskim žonam!“

Tutti fratelli!

Tele wulke słowo je so na čas žiwjenja do myslenja a skutkowanja tohole šwicarskeho čłowjeka zaryło kaž tež druhe nadobne słowo, kotrež je jedna z jeho pomocnicow prajiła. Tale pomocnica přińdže k zranjenemu, kiž bě jara zanjerodženy, tak zo njehachu ju k njemu pušćić. Tola wona so njeboješe a rjekny jenož: „Sono madre“ (ja sym mać).

Tak zwjeselaca kaž bě tež jeho pomoc za wjele wojakow, kiž bychu hewak zahynili, tak zrudny bě tola kónčny rezultat: njesměrnje wjele zranjenych je wumřěło, dokelž njebě dosć lěkarjow a pomocnikow. To jeho jara boleše a tak napisa wobskoržowacu a zdobom wo pomoc wołacu knihu, kotraž je so bórže do wjele rěčow přeložila. Wona rěka: „**Henri Dunant, Dopominanja na Solferino**“.

Tutti fratelli – wšitcy su bratřa!

Henri Dunant, grat w ruce Božej

Wopory bitwy

W juniju lěta 1859. – Dwě mócnarstwje tehdyšeho časa, Awstriska a Francoska, wojujetej přećiwo sebi na italskej zemi, kotraž njebě w swojim času hišće zjednocena a samostatna. Francoska chce zeslabić Awstrisku. A Awstriskej dže wo to, dale wobchować hornju Italsku. A w čežkej bitwje pola Solferina njedaloko Bresciji w Lombardiskej so wójna rozsudži. Italscy patrioća (swobodliwcy) wojuja hromadže z Francozami wo swoju wótcinu. Awstriske wojsko podleža.

Bitwa bě žalostna, za Francozow runje tak kaž za Awstričanow. Njesměrnje wjele morwych, mřejacych a zranjenych leži na bitwišću a slónčko njepřestawajcy na nich smali. Je horco. A snadna je pomoc za zranjenych muži, kiž po bitwje nětk na to čakaja, zo po nich přińdu a zo jim lěkarjo pomhaja. Abo dyrbjeli tu hišće zahinyć?

Smilni samaritscy 19. lětstotka

A tehdy je wjele z tychle čakacych wojakow 31lětny šwicarski ciwilist wuchował, kiž je sam w Castiglione, blisko fronty, cyłu bitwu – jeje žadlawosć a jeje wuskutki – zeznał a dožiwił. Jeho bě wša tale surowosć njesměrnje hluboko hnuła. A dokelž wón swoju Bibliju jenož derje njeznaješe, ale běše tež po njej žiwý, čuješe so přez Jezom Chrysta powołany, hnydom pomhać kaž něhdy smilny samaritiski w přirunanju našeho Knjeza.

A wón činješe to z wutroby. Bórže bě wón pomhajo a troštju po puću a mnozy mjenowachu jeho „běleho muža“, dokelž bě w bětej lětnjej drascě. Wón bě jim kaž jandžel-wumožnik w tutym horju.

Tola njeh nam wony Šwicar sam powěda: „Sobotu, to bě džen po wulkej bitwje, přińdže telko zranjenych, zo personal, kiž bě hišće w Castiglione wostał, scyła wjace njedosahaše. Bě drje tu wody a cyroby, tola zranjenj mřejachu z hlodom a lačnosću; bě drje tu dosć wobwjaza, tola nic dosć rukow, kiž bychu rany zawobalili. W cyrkwjach a špitalach ležachu na kamjenjach ludžo ze wšěch narodow pornjo sebi – a sy mohl tudy slyšeć sakrować, zakliwać a žaloscić. Zadwělujo wołachu lěkarjow wo pomoc abo pjerjachu džiwyje wokoło so, doniž smjerć jich njewumožni.“

Tohodla bě nuznje trjeba, hromadzić dobrowólnu pomoc. To pak bě wosrjedz tohole njeporjada jara čežko. Byrnjež ležachu w kóždym domje zranjeni, je so mi tola poradžilo, zwjesć žony z luda, kotrež wšo móžne činjachu, zo bychu zranjenym pomhale. Njeńdžeše nětko wjace jenož wo operacije same; ně, tež wo to, podawać jědž a piće, zo njebychu zawutlili, jim zawobalec rany a jich myć a kupać, dokelž běchu zanjerodženi. Bórže mējach tójšto tajkich dobrowólnych pomocnikow, a ja sam spytach druhdže, hdžež bě najnuznišo trjeba, pomhać. Dokelž Castiglionske žony widžachu, zo žanoho

Štó je Dunant,

wony smilny samaritiski w Solferinje? Narodzi so 8. meje 1828 w Ženevje (Genf) jako syn nahladnje swójby, w kotrejž bě reformowana wěra žiwa. Wěra bě tež korjeń jeho žiwjenja. Doma a w šuli je nawuknył, hlaďać z jasnymaj wočomaj do swěta. Dwě knize je přewšo lubował: knihu wo žiwjenju Johna Williamsa, japoštoła Južneho morja, a knihu přećiwo njewólnistwu, „Hěta wuja Toma“. Hdyž bě wotrostl, započea bórže so wo swojeho blišeho starać. Wón njebě dobroćel, dokelž bě to tehdy z wašnjom byrgarskeho luda, ale dokelž lubosć Chrystusowa jeho k tomu čěrješe.

Na pućowanjach zezna so ze swětom, štož jeho pohnu, pisac knihi. Zo je jemu tež wjele na tym zaležalo, spěchować džělo křescanskeje młodžiny, je mako znate, haj nimale za byte. Hakle před něšto lětami su namakali listy Henrija Dunanta, kiž wo tym swědča.

W lisce z lěta 1855 čitamy: „Naš zaměr je, mjez ewangelskimi křescanami wšitkich tych zjednocić, kiž so k Jezusej wuznawaja, a so bratrowse stowaršić z tymi mnohimj skupinami młodych čłowjekow, kiž so Boha boja, předewšěm pak spěchować ekumeniski duch, kiž saha pře wše narody, rěče, wuznaća a cyrkwinske prašenja . . . z jednym słowom: twaric zhromadźiznu swjatych a krasnu powšitkownu křescansku cyrkej . . .“

Hižom z 23 lětami je so Dunant počal prócować, hromadzić křescansku młodžinu. Tohodla bě wjele po puću. Bě sej stajil zaměr, hromadzić młodžinu swěta pod Bože słowo.

Žona z lampu

Kaž to husto bywa, tak bu tež za njeho jedyn nadobny křesćan při-klad w dalším žiwjenju. Dunant bě slyšał wo wulkim skutku Jendželčanki Florence Nightingale. Tule žonu bě jendželski wójnski minister w Krymskej wójnje lěta 1854 do jendželskich lacaretow, hdžež bě zastaranje chorych a zranjenych jara hubjene, wołał. Poměry běchu tam žalostne. Tohodla bě trjeba, wšitko přerjadować, zo njeby hišće wjace wojakow wumrěto. Florence Nightingale, kiž bě wuběrna w swoim džěle a chutna křesćanka, wotpućowa z wjace hač 30 pomocnikami na bitwišćo do ranja. Měješe wot wójnskeho ministra wšu poľnomóc a móžeše nětk bjez komdženja poměry w lacaretach přerjadować: Wšitko prawje organizować, z časom a prawje hladać rany, kedźbować na čistotu,

založić porjadnu kucheň za chorych a měc sćerpliwosć a zrozumjenje z ćerpjacymi. Nade wšěm knježeše duch ewangelskeje lubosće. Ličba chorych a mrějacych woteběraše. Hdyž bě prjedy wot 100 wojakow 60 wumrěto na tyfus a skorbut, tak bě to nětk jenož hišće jedyn. A to bě sprócniwa Florence, kotraž so hač do nocy pozdže wo zranjenych a chorych staraše, dokonjala. Mjenowachu ju tohodla „žonu z lampu“. Po dokónčenju tohole nadawka je Florence Nightingale w swojej domiznje šulu založila, hdžež wuwučowaše holcy a žony za tule službu. Skutk tuteje křesćanki je Dunanta tak zahorił, zo je so 1859, jako bě wójna mjez Awstrijskej a Francoskej, rozsudził, hič na bitwišćo a tam kaž Florence Nightingale pomhać. Wěmy, kak žohnowane je jeho džělo było.

(Přichodnje dale)

SLEPY

Pjatnaćlětny Gustaw bě jedyn z mojih najlubšich konfirmandow — wobdarjeny a wjesoly hólčec, kotrehož mějachmy wšitcy rady.

Jednoho dnja pisaše mi jeho mać, zo je Gustaw ćežko chory a zo nje-može tohodla na paćerje přińc. Tak ruče kaž so mi hodžeše, jeho wopytch. A woprawdže, Gustaw ležeše jara chutnje chory we ložu. Jako po někotrych dnjach zaso přińdžěch, witaše mje mać z wuplakanymaj wočomaj: „Ach, pomyslće sej jenož, naš Gustaw je woslepił! Naš stary lékař nima žaneje dowěry do noweho seruma a njeje jón tohodla brał. Nětko je Gustawej jěd do čola stupił a jemu widženje skónčował.“

Mi bě jara ćežko wokoło wutroby, jako do jstwy stupich, hdžež hólčec ležeše. Što dyrbjach wbohemu prajić? Čłowjekej, kiž hišće widzi, so derje rěči. Tón tamny pak ma tola wěčnu čmu, wěčnu noc wokoło so. A k tomu hišće tak młoduški čłowjek kaž Gustaw.

Majkach jemu hłowu a prajach: „Mój wbohi, wbohi hólče!“

A dóstach hnujacu wotmoľwu: „Wy sće nas na paćerjach tola husto wučil: Stož Bóh dawa, je přeco najlěpše za nas, tohodla dyrbymy to znjesć. Hdyž chce mje Bóh Knjez slepeho měc, dha chcu tež rady slepy być.“

Mi so woči sylzowaštej. Nětk bě mi Gustaw woložil, prawe słowo trošta namakać. A jako so z nim modlach, wospjetowaše wón kóžde moje słowo.

Mínychu so někotre dny a wopytch jeho znowa. Mać mje horjeka na schodže witaše. Zdaše so być měrna. Jako pak jej ruku dach, poča hórko plakać. Njemóžeše najprjedy powědać a potom wona skónčnje wuzna: „Naš Gustaw je tež hišće

wohluchnył! Tež čuwy za slyšenje su skónčowane.“

Ja so strožich. To bě tola žalostnje. Běch na paćerjach tež wo tym rěčal, što je hórje, slepy abo hluchi być. Tola woboje nadobo? Dospoľnje wot svojich lubych džěleny? Wšě woknješka duše do zwonkowneho swěta na přeco zawrjene?

Stupich k ložu. Gustaw ležeše a so njehibny. Njeslyšeše wšak, zo něchtó dže. Prajić jemu ničo njemóžach. Wěčna noc. A nětko tež hišće wěčna čišina. Přimnych jeho za ruku. Wón njewědžeše, što sym. Jeho ruka masaše po mni horje. Hdyž bě so mjeje brody dótknył, zaplakny wón wótfě a zawoła: „Ach, to je knjez farar Schneller! Ach, ja seyla ničo wjace njeslyšu!“

Stykných jemu ruce, položich swoju ruku na jeho hłowu a modlach so za njeho. Wón při tym njepřestawajcy plakaše, a jeho staršej sobu. Tež mi bě jara stykno wokoło wutroby. Ale wón zrozumi, zo so modlu a džeše: „Ach, luby Božo, daj mi zaso slyšeć!“

Lékar měnješe, zo so wo Gustawowe žiwjenje wjace bojić njetrjebamy, tola njeměješe nadžije, zo so jeho widženje a slyšenje wróćitej. Staršej so mje tohodla prašeštaj, hač njebyštaj radšo k homeopatej šloj. Ja so hewak tajkich radow wzdach, dokelž so na to njewustejach. Tu pak wotradžach. Staršej pak staj to tohodla činiľoj. Chcyštaj wšitko spytać.

Homeopat, stary, nazhonity a wjelepytany lékař, přińdžě. Po krótkim přepytowanju rjekny: „Slyšenje hodži so najskerje hišće wuchować, widženje pak bohužel nic wjac.“ A woprawdže: po štyrnaće dnjach Gustaw zaso slyšeše. Wšitcy so jara wjeseľichmy.

Slepy pak hólčec dale wosta. Tohodla mějachmy so nětko z čežkim prašenjom bėdžić: Što nětk? Do šule njechaštaj staršej jeho wjace slać. Po doľhim přemyslowanju bėštaj so rozsudžiloj, jeho dać do wustawa za slepych w Neuwiedže. To so sta a bě tež prawje. Tam a sem da mje Gustaw přez swoju mać strowić. Bě so swojemu čežkemu wosudej poddał, bě zaso spokojom a wjesoly, džělaše we wustawje a lubowaše pře wšu měru spěwanje a instrumentalnu hudźbu. Za čłowjeka, kiž ničo nje-widži a kotremuž je wzaty swět formow a barbow, je swět zynkow — hudźba — wjele, wjele bóle troštowacy hač za nas, kotřiž widžimy.

Po někotrych lětach chcyše předstejićerstwo Syriskeje syrotownje založić w Jeruzalemje wustaw za slepych. Cyłe předstejićerstwo jědžeše ze mnu do Neuwieda, zo by sej tamnišij wustaw za slepych wobhladał. Bě rjenje, zo bě direktor Syriskeje syrotownje, mój bratr Theodor, runje w Němskej na dowolu. Tak móžeše so nam prizamknýc.

Nimale cylički džěn běchmy w Neuwiedskim wustawje. Na hodžinach a při džěle njemóžachmy so dodžiwac, kak wustojnje a sćerpliwje tam začuće a slyšenje a duch slepych wótfra. Njezačuwachmy docyla wjace, hdže poprawom smy. Přeco znowa dyrbjachmy dopóznac, kak křesćanska lubosć a wědomosć do-bywatej.

Na kóncu měješe přecelny direktor wustawa hišće wosebite překwapjenje za nas: koncert slepych. Mojeho Gustawa, kotrehož njeběch hišće wuhladał, smědžach na koncerće powitać.

Stupichmy do wulkeje žurle. Slónčko sćeľeše swoje złote pruhi přez wysoke wokna a cyła žurła so blyšeće w swětle a jasnosći. Jenož slepi ničo njewidžachu. Na powyšěnym jewišću stejachu spěwarjo a orchester. A započa so wulkotny koncert. Krasne běchu jich hłosy a krasne běchu zynki huslow, trompetow, pišćalkow a klarinetow.

Direktor pokaza mi Gustawa, kiž blisko mje steješe. Kak bě wón rostl! Sym jeho lědma zaso zeznał! Wułki a zasadžity kaž muž, a jeho bas bě tak sylny a wuwity.

Nětk přińdže přestawka a smědžach jeho powitać. Chych pak jeho najprjedy pruwować. Póslach tohodla svojego bratra — kiž wšak tež farar Schneller rěkaše — k njemu. Mój bratr da jemu ruku a rjekny: „Ja sym farar Schneller.“

Gustaw so dlješe a prašeše so potom: „Tak? Wy sće farar Schneller?“

A nětk ja pristupich a rjeknych: „Gustawo!“

Wón zawyska: „Haj, wy sće mój luby farar Schneller!“ A z wulkim wieselom mje witaše.

Na hłosu bě mje Gustaw hnydom zeznał. Čłowječi hłos je tola něšto

wulkotneho. Hdyž je so tež mjezwoco, postawa a wšitko přeměnilo, na hlосу móžeš člowjeka hišće po wjele lětach zaso spóznać. Tak je so zawěsće tež Marji Madlenje šło, jako je nadobo zaso wuslyšala luby stary hlós Zbožnika: „Marja!“

Rozmołwjejo so z Gustawom znowa spóznać, kak spomožne a žohnowane móžeja pačerje byc a kak wusyte zornjatka hišće po wjele lětach dale rostu a plody njeseja.

Njeksym Gustawa pozdžišo wjace

Serbsko-pólske woprawjenje

Nětko je Bóh Knjez tři dny po jeho poslednim woprawjenju w starobje 81 lět, 5 měsacow a 18 dnjow z tuteje hubjeneje časnosće k sebi wzal našeho lubeho wosadneho. Byšće-li jeho znali, byšće jeho zawěrnje tež lubo měli, tutoho ponižneho, chipreho starca, kotryž so ze žanym dorěčec njemóžeše, chiba jenož ze swojimi swójbnymi, dokelž ani słowčka němse njemóžeše a w swojej starobje so tež njemóžeše na serbsku rěč zwučic.

W dalokej Wołyńskej bě jeho kolebka stała a dokelž běše jeho mjeno němse so zdało byc, je po léce 1939 po někotrych lětach přebywanja

Wotmyslena jězba do Delnjeje Łužicy dyrbi wupadnyć, dokelž přilubjene awta njedóstanjemy.

w Pólskej k nam přišo. Skoro nič njebě sej wuchował, chiba pólsku Bibliju, pólske ewangelsko-lutherske spěwarske a mału knižku z bibliskimi stawiznami. Tele chuduške wobsedženstwo pak běše tola jeho a jeho swójby drohotne bohatstwo. Ja k njemu jězdžach, ale naju dorěčenje so sta jenož na to wašnje, zo ja serbske bibliske słowa mjenowach: „Knjez je mój pastyr, na ničim ja nuzu njezměju.“ A wón z wjeselom tele słowo zrozumi a wospjetowaše: „Pan jest pasterzem moim, na niczém mi nie zejdzie.“ Abo „Ja pozběham swojej woči k horam, wot kotrychž mi pomoc přińdže. Moja pomoc přińdže wot Knjeza, kiž je njebio a zemju stworil“ a wón wospjetowaše: „Pomoc moja jest od Pana, który stworzył niebo i ziemię.“

Hdyž běše Wojerowski superintendent pola nas, smój k njemu dojělo. Kajke běše to za njeho wjesele, z duchownym móc so w lubej pólskej mačščinje dorěčec.

Ja běch so na pólskeho biskupa dra. Wantułu we Wařawje wobrocił a jeho prosył wo spowědnu agendu w pólskej rěči a wona běše zahe dosć došla, zo móžach we wobliču smjerće z nim swjate Bože wotkazanie nětko w jeho rěči swjećic. W Budyskej chorowni wón wbohi ležeše. Jeho mysle so hižom muća-

widzał. Po někotrych lětach je znowa čezko schorjel a wumrěl. „Wěčna noc“ njeje předotho trała. Kruće wěrjo do swójeho Zbožnika je wón wusnył, zo by druhdže zaso wotučil a móhl z jasnymaj wočomaj widzec wěčne swětło. Na nim je so Knjezowe słowo dopjelnio: „Wótče, ja chcu, hdžež ja sym, zo bychy tež či sami pola mje byli, kotrychž sy mi dał, zo bychy moju krasnosć widželi“ (Jana 17, 24).

(D. L. Schneller)

chu. Samo džowce, kotrejž při jeho ložu steještej, móžeštej jeho njezrozumliwu rěč jenož zředka zrozumić. Hnujace bě, zo měješe swoje wobmyslenja, popódnju w třoch — běše druhi dzeń jutrow — Bože wotkazanje swjećic, dokelž tola njeběše wjace nać wutrobu. A k spowědži maš tola čorny zwoblekany hić . . .

Ale kajki džiw, hdyž započach po pólskej agendze: „Laska Pana naszego Jezusa Chrystusa, miłość Boga Ojca i społeczność Ducha Świętego . . .“ Wón so wšitke modlitwy a tež spowědž modleše a tež na spowědne prašenja: „Je či twójich hrěchow žel?“, „Wěriš do wodaća hrěchow a zjednanja z Bohom přez Jezom Chrysta?“ a „Žedžiš so za tym, z pomocu Swjateho ducha polěpšic swoje žiwjenje?“ wón na kóžde prašenje wotmołwi.

Tak je so při tutym Božim wotkazanju jewila Boža wótčowska lubosć. Po lětach je zaso móhl w pólskej rěči Bože słowo slyšec, Wótčenaš so modlic a Bože wotkazanje swjećic. Ja běch tak džakowny, zo móžach mrějacemu tutu Božu lubosć podać z pomocu swojeje serbskeje rěče a z posrědkowanjom pólskeho biskupa, kiž bě mi agendu pošal. — To běše EKUMENE za čichim.

Ze swěta

Amman. Sodom a Gomora stej cyl ekspedicije ameriskich a jordanskich archeologow, kotraž džěła při Morwym morju. Blisko Morweho morja su črjopy namakali a tuž chcedža nětko za tym pytać, hdže stej móhloj Sodom a Gomora stać.

Nowe Bože domy. Na lětanišću Idlewald w New Yorku (USA) twari so ewangelska kapała; katólska kapała tam hižom je. Su tam tež započeli twarić modlitownju za Židow. — Zwjeselace je, zo w Americe tež na tych njezabywaja, kiž su husto popuču — na sportowcow. W Squaw Valley (Kaliforniska) su ze škleńcy a betona natwarili kapału, w kotrejž su so w času Olympiskich zymskich hrow 1960 ewangelske Bože služby wotměwale. Twar tuteje kapały, kotraž ma wosebitu geometrisku formu a kotraž so derje do tejeje hora-

teje a lěsojteje krajiny hodži, je 14 000 dolarow plačil. Nětko, hdyž je hižom dawno po sportowych wubědžowanjach, chodža ludžo ze Squaw Valley sami do tuteje kapały kemši. — W Šćećinje (Pólska) su wotewrili šwedsku cyrkej za namórnikow (matrozow). K cyrkwi pak słušeja nimo toho tež klubownje a mała knihownja.

„A Biblija ma tola prawje“. Pólski nakład Pax je wudał knihu W. Kellera „Und die Bibel hat doch recht“ w pólskej rěči. Pólski titul knihi rěka „A jenak Pismo święte ma racje“.

Džesać milionow. Ličba křesćanow w Indiskej je na 10 milionow — porńo 8,1 mil. w léce 1951 — postupila. Z nich su štyri miliony w katólskej cyrkwi. Najwjetša ewangelska cyrkej je Zjednoćena juhoindiska cyrkej z 1 141 000 wěrjwymi. Skutkuje tam tež wjele misijonskich towarstwow. Wulke misijonske towarstwa su z wulkeho džěla wjednistwo cyrkwjow do rukow indiskich přepodać.

Čornuch z kardinalom. Přeni króc w stawiznaoh katólskeje cyrkwe je bamž pomjenował Čornucha za kardinala. Je to biskup Laurian Rugambwa z Tanganjiki (Afrika). Tohorunja přeni króc je, zo słušetaj japonski a filipinski měšnik do kardinalow.

Farar Handrik 24. apryla 75 lět

Swojemu lubemu bratrej fararjej Handrikej w Budyšinju přejemy z cylej wutrobu wšo dobre. Bóh Knjez chcył jeho dale stroweho zdžeržec a jemu tež móc dać, dale nam tak swěru wupomhać w duchownskej službje. Z džakom spominamy na jeho stajnje pilne skutkowanje na serbskich wosadach. Swoje duchownske zastojnstwo je nastupił we Łupoji a je potom w Klukšu skutkował. Ale nam wštkim zwostanje w dopomnjeću jako Poršiski farar. Po zakonju wšak je hižom wósom lět na wuměnkju, ale z džělom njeje hišće přestał. My sej jeho wšitcy wažimy w jeho wulkej swěrnosći, pilnosći, z jeho sprawnym a dobroćiwym wašnjom, kotremuž ženje a nihdže njebě móžno, „ně“ prajić.

Bóh Knjez chcył jemu dać mily wječor žiwjenja a skónčnje wěčnu zbžnosć.

Nakład Domowina. — Licenca č. 733
Wuchadža jónkróc za měsac. — Rjaduje
Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamołwity redaktor:
superintendent G. Wirth-Njeswaćdlski
Čisć: III-4-9, Nowa Doba, čisćernja
Domowiny w Budyšinju